

Abstrakt

Přechod od teokracie k světské formě vlády v Černé Hoře, a to na počátku 50. let 19. století, po smrti vладыky, biskupa Petra II. Njegoše, předznamenala velké množství změn v této zemi ležící v oblasti jihozápadního Balkánu.

Samotný vznik knížectví, pod ochranou Ruska, ale neznamenal ještě stabilitu a bezpečí. Mladičský kníže Danilo Petrović Njegoš si velmi dobře uvědomoval důležitost rozšíření teritoria, a to z důvodu existenciálních. Těžištěm jeho snah se stala oblast Grahova, protože bylo spojnicí Černé Hory a Hercegoviny. Důležité byly pro knížete i oblasti na jih od Portorice, zvláště pak oblast Žabljak Crnojeviće, která od konce středověku patřila Turkům a byla důležitým symbolem politické moci v oblasti.

Útokem na tuto pevnost způsobil kníže politickou roztržku mezinárodní úrovně a následně i vpád tureckých vojsk do Černé Hory, který ukončila až aktivita Vídně, a to vysláním zvláštní mise Leiningena do Konstantinopolu.

Obdobná akce ruské strany, a to mise Menšikova, neuspěla, naopak přinesla mezinárodní konflikt, krymskou válku. V jejím průběhu vstoupil kníže do manželství s Darinkou Kvekić, Srbkou z Terstu. Roku 1855 pak kníže vydal zákoník, kterým definoval novodobé pojetí moci v zemi. On sám ale vládl autokraticky.

Kníže v průběhu války potlačoval mnohé vzpoury, často financované osmanskou stranou. Ovšem způsob, kterým si zjednával respekt, hraničil s brutalitou, a to vyvolávalo politickou emigraci. V průběhu jeho vlády, tj. do roku 1860, docházelo ale též k emigraci z důvodu hospodářsko – ekonomických, a to zvláště do sousedního Srbska. Častá byla i emigrace politicko – kulturního charakteru, protože mladá kněžna orientovala dvůr i politiku země na Francii, a to po dlouhých staletích orientace na Rusko a Srbsko.

Kníže Danilo odmítal srbský program ideje znovusjednocení všech jižních Slovanů, jehož realizátorem byl I. Garašanin, vůdčí osobnost zahraniční politiky Srbska. Jedním z důvodů byla i osobní antipatie mezi černohorským knížetem, Danilem Petrovičem a srbským knížetem, Alexandrem Karadjordjevičem, který na počátku 50. let 19. století odmítl mladičkému černohorskému knížeti svěřit svou dceru do manželství.

Pozvolný rozpad Osmanské říše, který předznamenala krymská válka, vedl ke stále většímu tlaku velmocí na sultána, a to ve věci dodržování lidských práv jeho poddaných. Velmoci diplomatickým tlakem přiměly sultána k vyhlášení nového reformního dekretu.

Navíc velmocenská politika začala pozvolna přebírat otěže finanční politiky impéria na Bosporu. Nastalo období velkých půjček Konstantinopoli, které uvrhlo impérium do druhotné platební neschopnosti.

Konec krymské války pak předznamenal nový koncert velmocí, který vzešel z konference – kongresu v Paříži. Zde došlo ke sblížení Ruska a Francie na mezinárodním poli.

Nedodržování sultánova dekretu v Hercegovině vedlo k protestním bouřím, které pozvolna přerostly v politické nepokoje. Jejich podporou černohorský kníže destabilizoval oblast západního Balkánu. Napětí v oblasti Grahova posléze přerostlo v otevřený střet.

Vítězství Černohorcův boji u Grahova v květnu 1858 přineslo Černé Hoře mezinárodní ohlas a přimělo velmoci zasednout k jednacímu stolu ve věci rozhraničení Černé Hory. Demarkační komise ukončila svou práci až v dubnu roku 1860. Tímto aktem uznaly velmoci černohorské knížectví, a to v rovině De facto.

Tomuto uznání ale předcházela mnohvrstevnatá práce černohorského dvora ve věci vytváření vlastní struktury správy země a v neposlední řadě vytvoření jakéhosi autoimunitního systému veřejných financí. Byť za účasti finanční podpory ruské, francouzské a později i rakouské strany.

Ovšem vládu prvního černohorského knížete neprovázela štěstěna příliš často. Již od poloviny 50. let musel čelit stále častější a otevřenější kritice, a to na autokratismus, jimž vládl.

Nespokojenost přerostla do otevřeného nepřátelství jedné z frakcí politické emigrace. V jejím čele stál Todor Kadić, který 31. 7. / 12. 8. 1860 spáchal úspěšný atentát na prvního černohorského knížete, byť za podpory rakouské strany.

Jeho smrt do jisté míry naplnila slova závěti posledního vladyky na která jsem již upozornil, a to v závěru své rigorózní práce.